

Neslyšící v Rakousku

Anna Eisenreichová, Kateřina Nezbedová, Denisa Špinlerová

Vzdělávání

Neslyšící v Rakousku a jejich vzdělávání

- V současné době žije v Rakousku asi 450 000 osob se sluchovým postižením
 - z toho je 43 procent mužů a 57 procent žen
 - celkem tvoří 6,4 procenta populace
- Legislativa
 - zákon o vyučování
 - zákon o školní organizaci
 - zákon o povinné školní docházce
- Školy
 - 1779 Vídeňský ústav pro neslyšící
 - 1812 škola v Linci
 - 1830 škola v Milsu
 - 1831 škola ve Štýrském Hradci
 - 1898 škola v Salzburgu

Vídeňský ústav pro neslyšící

- založil ho císař Josef II v roce 1779
 - po návštěvě de L'Épéeho ústavu pro neslyšící
- První ředitel
 - **Friedrich Stork**
 - zastánce manuální metody
- Vídeňská metoda
 - vznikla zdokonalováním metody francouzské
 - pojmy byly překládány v posunky, výstavba řeči probíhala podle gramatických pravidel
 - později se začalo vyučovat v mluveném jazyce

První rakouští učitelé neslyšících

- působili ve Vídeňském ústavu pro neslyšící
- Abbé L'Epée je při návštěvě ve Francii vyškolil ve vzdělávání neslyšících
 - **Joseph May**
 - zastánce orální metody
 - **Friedrich Stork**
 - zároveň první ředitel Vídeňského ústavu
 - zastánce manuální metody

Znakový jazyk

Národní znakový jazyk

- zkratka: ÖGS (Österreichische Gebárdensprache)
- oficiálně uznáván od 1. září 2005 čl. 8 odst. 3 Spolkového ústavního zákona (Bundes-Verfassungsgesetzes), není ale žádný zákon o užívání ve školských zařízeních
- neslyšících uživatelů ZJ je v Rakousku asi 10 000*
- příbuznost:
 - s maďarským ZJ -> společná historie (Maďaři chodili do školy pro N ve Vídni)
 - s německým a švýcarským ZJ -> gramatická podobnost jazyků (lingvistické výzkumy se rozcházejí)
- slovosled: S-O-V

*https://en.wikipedia.org/wiki/Austrian_Sign_Language

Spolky

Rakouská asociace neslyšících

- založena v roce 1913 na popud rakouských spolků jako střežová organizace
- původně „Říšský svaz rakouských spolků pro hluchoněmé“
- sídlo ve Vídni
- zastupuje neslyšící komunitu v Rakousku
- zahrnuje každého, kdo dává přednost komunikaci ve znakovém jazyce

Rakouská asociace neslyšících

ÖSTERREICHISCHER
GEHÖRLOSENBUND

öglb

Priority:

- **Dvojjazyčné vzdělávání** s ÖGS (rakouský znakový jazyk)
- Komunikativní **dostupnost** a rovné příležitosti za všech okolností
- Zvyšování povědomí mezi obyvatelstvem

Prezidentka: Helene Jarmer

Celorepublikové spolky

- Rakouský sportovní svaz neslyšících (od 1931)
- Rakouský výbor mladých neslyšících

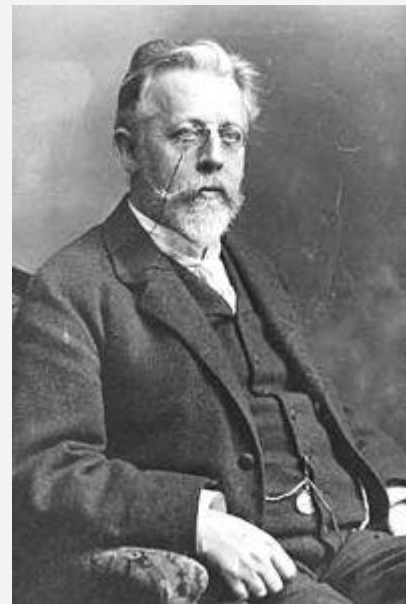
Další spolky a organizace spadají pod kompetence jednotlivých spolkových zemí.

Osobnosti

Viktor Urbantschitsch (19./20. století)

- vídeňský lékař, otorinolaryngolog
- zkoumal zbytky sluchu u sluchově postižených
Otupělost sluchové funkce je podle něj možné i úplně odstranit sluchovými cvičeními.

Výsledky jeho metody byly prokazatelně kladné, ale pouze po dobu sluchových cvičení. Pokud se s cvičeními přestalo, pak se sluchová schopnost ztrácela.

Hieronymus Lorm (1821 - 1902)

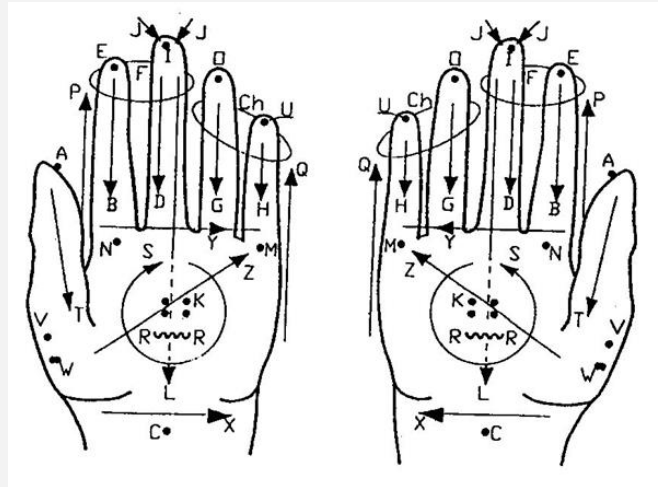
- hluchoslepý spisovatel, filozof a novinář
- vlastním jménem Heinrich Landesmann

V šestnácti letech přišel o sluch a částečně o zrak, který postupem života ztratil úplně. Ještě před definitivní ztrátou zraku vytvořil systém, který mu umožňoval dále komunikovat s rodinou.

Lormova abeceda

- tvůrcem **Hieronymus Lorm**
- prstová dotyková abecedy pro hluchoslepé
= komunikační systém založený na dotcích a stiscích dlaně

Osobnosti

- první učitelé Vídeňského ústavu pro neslyšící
 - **Joseph May** a **Friedrich Stork** (ředitel) ?

Zajímavosti

Asociace tlumočnicků a překladatelů ÖSG

- ÖGSDV
- založena 1998, dnes asi 90 členů
- studium pro tlumočnický: v Linci; Ústav teoretické a aplikované translologie na univerzitě ve Štýrském Hradci; semináře AchtungFertigLos

Časopis GebärdenSache

- GebärdenSache - Zeitung für Gebärdensprache (“Posunková věc” - noviny pro znakový jazyk)
- Dříve se jmenovaly Rakouské deníky pro neslyšící (vydáváno od roku 1947)
- okruhy: Doma a v zahraničí, Znakový jazyk, Média a technologie
- Vydáváno ÖGLB (Rakouskou asociací neslyšících)
- V roce 2013 jej odebíralo asi 6 000 lidí

Tyrkysová stuha

- od roku 2005 uděluje Rakouská asociace neslyšících (ÖGLB) jako cenu zásluhy o komunitu neslyšících
 - Ursula Haubner (bývalá ministryně sociálních věcí) dostala stuhu jako první, zasloužila se o financování spolku
 - v roce 2006 dostal stuhu Franz-Joseph Huanigg (mluvčí “asociace zdravotně postižených”), zasadil se o uznání rakouského ZJ jako oficiálního jazyka

Dobové fotografie z akcí

- <https://www.gehoerlos-archiv.at>
- Soutěž krásy 1954

Ball der Gehörlosen

unter dem Ehrenschutz des Herrn Polizeipräsidenten

Josef Dolaubek

am Samstag, den 10. März 1951, im Festsaal des
Restaurants „Grünes Tor“, VIII. Lerchenfelderstraße 14

Es spielt die Kapelle Kunesch

Einzug des Festkomitees

Straßen- und Abendkleidung

Beginn 21 Uhr + Ende 5 Uhr + Eintrittspreis S 12.—

Zdroje

FIŠAROVÁ, Hana. *Vzdělávací systém pro sluchově postižené v Rakousku* [online]. Brno, 2007 [cit. 2018-04-09]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/131090/pedf_b/BP.pdf. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce PhDr. Radka Horáková, Ph.D.

www.technicalmuseum.cz/akce/hieronymus-lorm/

https://cs.wikipedia.org/wiki/Heinrich_Landesmann

<http://slideplayer.cz/slide/2513670/>

www.oegsdv.at/gehoerlosigkeit-gebaerdensprache/gehoerlosigkeit/

<http://www.oeglb.at/ueber-uns/tuerkiser-ribbon/>

<http://www.oegsdv.at/was-ist-der-oegsdv/>